

На «КЛУМбе» квітнее «Лілея»

«Лілея» – прыгожая назва самадзейнага тэатральнага гурта, які стаў адным з праектаў клуба аматараў мастацкага слова «КЛУМБа», што існуе пры Фундаментальнай бібліятэцы БДУ ўжо больш за 7 гадоў. Яго ўдзельнікі самі пішуць і ставяць невялікія паэтычныя спектаклі. Апошні з іх праходзіць у рамках духоўна-асветніцкага праекта, прымеркаванага да Года гістарычнай памяці – «Прападобная Ефрасіння Полацкая – асветніца зямлі беларускай». Праект ініцыявала Фундаментальная бібліятэка БДУ сумесна з дабрачынным фондам «Пакроў» і полацкім Спаса-Ефрасіннеўскім жаночым манастыром.

Паэтычная пастаноўка «Пад покрывам заступніцы святой» нарадзілася ад жадання ўславіць незвычайную жанчыну, якая на працягу дзевяці стагоддзяў з'яўляецца прыкладам адданага служэння Богу і людзям. Яна тварыла дабро, лячыла мудрым словам і добрай парадай, несла людзям хрысціянскую любоў. І нават князям, якія рваліся біцца паміж сабой, імем Бога забараняла яна брацца за зброю, яднала іх у любові і згодзе.

Ефрасіння Полацкая, святая заступніца Беларусі, з'яўляецца для Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта сімвалам асветы і адукацыі. Яе велічны помнік больш за 20 гадоў звяртае на сябе ўвагу ўсіх, хто прыходзіць ва ўнутраны дворык галоўнага корпусу БДУ. На адлітым з бронзы помніку, які ўсталяваны на гранітным п'едэстале, святая прадстаўлена з наперсным крыжам, пяром і кнігай, хутчэй за ўсё Бібліяй, у руках.

Тры гады назад ва ўніверсітэце адкрылася капліца ў гонар Ефрасінні Полацкай, якой апякуецца жаночы Свята-

Елісавецінскі манастыр. Для ўніверсітэцкай капліцы манастыр не пашкадаваў свае іконы, Біблію, духоўныя кнігі. Тут праходзілі сустрэчы са святаром, сумесныя малебны. На жаль, зараз капліца зачынена, бо ідзе капітальны рамонт корпусу. Увасабленне мары, як у адрамантаваным пакоі капліцы вялікай падзвіжніцы будуць збірацца студэнты, абмяркоўваць прачытанае, ушаноўваць памяць асветніцы і ўзрастаць духоўна, з'яўляецца галоўным зместам паэтычнай пастаноўкі гурта «Лілея».

Перад пачаткам рэпетыцый удзельнікі спектакля пабывалі ў Спаса-Ефрасіннеўскім манастыры. Благаслаўленне на пастаноўку атрымалі ад ігуменні манастыра Еўдакіі, якая ўважліва азнаёмілася з тэкстам сцэнарыя і дала шэраг каштоўных духоўных парадаў.

Пры напісанні сцэнарыя было выкарыстана «Жыццё Ефрасінні Полацкай», кнігі Уладзіміра Арлова, а таксама дакументы з рэдкага і каштоўнага фонду ўніверсітэцкай бібліятэкі, такія як кніга «Путешествие

русских людей в Иерусалим» 1837 года і часопіс «Працы Кіеўскай духоўнай акадэміі» за 1910 год. Акрамя іх былі задзейнічаны адметныя сучасныя выданні: «Полацкае радаванне. Свята-Ефрасіннеўскія ўрачыстасці. 1910 год» (2010 г.) і «Спаская царква Ефрасіннеўскага манастыра ў Полацку» (2016 г.), якія падарыў гурту Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр.

Пастаноўка напісана на беларускай мове, і праз гэта наша святая становіцца для нас яшчэ больш блізкай. Эмацыянальнае ўздзеянне на глядачоў узмацняе музычнае і песеннае суправаджэнне спектакля.

Ролі выконваюць студэнты філалагічнага факультэта: Ягор Кудакцін, Дар'я Марчанка, Марыя Шкляр, Вікторыя Жытнік, Аляксандра Гарбунова, студэнтка факультэта міжнародных адносін Марыя Гедзімін і студэнт гістарычнага факультэта Дзмітрый Голубеў. Амаль усе яны родам з Полаччыны – калыскі святой Ефрасінні.

У паэтычным спектаклі гучаць вершы Навума Гальпяровіча, Людмілы Рублёўскай і

іншых сучасных беларускіх паэтаў. Некалькі вершаў з пастаноўкі належаць паэтцы Кацярыне Роўда – кіраўніку клуба аматараў мастацкага слова.

Прэм'ера адбылася 19 снежня 2021 г. на сцэне жаночага Свята-Елісавецінскага манастыра. Гледачамі былі ігумення Ефрасіння, манахіні, сёстры, паслушніцы і паслушнікі манастыра. Падзякаваў артыстам і сказаў сваё пастырскае слова духоўнік манастыра протаіерэй Андрэй Лемяшонак: «Ваш спектакль дорыць чысціню і святасць, якой так не хапае ў сучасным свеце... Абавязкова паказвайце яго моладзі. Ідзіце ў студэнцкія аўдыторыі. А мы чакаем вашы новыя спектаклі».

Праз тыдзень спектакль з поспехам прайшоў на праваслаўным калядным фестывалі «Радасць» у Палацы мастацтваў для ўдзельнікаў свята, сяброў і знаёмых.

На пачатку 2022 г. гурт «Лілея» выступіў на сцэне Лагойскага дома-інтэрната для састарэлых і інвалідаў. У кнізе водгукаў адзін з насельнікаў інтэрната напісаў: «Вельмі ўдзячны за спектакль. Крануў душу і сэрца».

Апошнімі глядачамі паэтычнай пастаноўкі сталі выкладчыкі і навучэнцы Полацкага дзяржаўнага медыцынскага каледжа, які ў духоўным напрамку курыруе Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр. Паміж гурткоўцамі і навучэнцамі ўстаноўна ўзнікла ўзаемная зацікаўленасць і жаданне працягваць духоўныя, моўныя і творчыя стасункі.

Гастролі гурта «Лілея» працягваюцца. На чарзе Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры, Мінскі гарадскі тэатр паэзіі, Нацыянальны мастацкі музей РБ. У сценах БДУ пакуль што не прайшло ні аднаго выступлення ўніверсітэцкага гурта з паэтычным спектаклем, дзе ўслаўляецца імя святой падзвіжніцы Ефрасінні Полацкай.

**Загадчыца аддзела гуманітарна-асветніцкай работы і папулярызатыі кніжных помнікаў ФБ БДУ
Алена КІНЧЫКАВА**